

Ваљевска гимназија

АЛМАНАХ
Литерарне секције
"Десанка Максимовић"

Ваљево, 2014.

ИЗДАВАЧ:

Ваљевска гимназија

РЕДАКЦИЈА:

Биљана Ерчић, професор, главни уредник

КОРИЦЕ:

Душан Арсенић

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК:

Неда Ликнић П₇

ТИРАЖ: 500

Ваљево, јун 2014.

ПОЕЗИЈА

Мируј

Мируј на моме рамену
Умиру звезде на длану
Сви ћуте...
Мирише мајско поље
На ветар пун полена љубичице
Залети се у време
Загледај се у вечност
Вредим...

Вредиш и ти колико волиш
Свитац се сакрива у трави
Пева млад Месец на морем
Небо се љуби
Топло је у души
Сви спавају...

Мируј на моме рамену
Не иди још увек
Јер ноћ је тек пала
И заспала је плажа и
Панонска њива и
Зумбул
Остани...
Неће зора скоро...

Верица Михаиловић IV₇

Град љубави

Ово је град љубави,
оштрица мача суди,
иду и зли и грбави,
и сви се зову људи;

Ово је песма памети,
зло да је ту пред очима,
још туге могу нанети
незаштићеним ноћима;

Ово је место веселих,
неправда држи кочнице,
велико поље несталих,
прожима бол слепоочнице;

Сви смо ми благо заразни.
незнање разум потапа.
и сав наш живот пролази
под лошима се отапа...

Верица Михаиловић IV₇

Гад

Не хулим те ни код Бога ни људи,
Ја тебе, таквог да вечно трајеш,
Скуп си свих навика и живих ћуди,
Рођен да оловне стихове дајеш;

Не кривим тебе. Зар бих и могла,
Живиш у очају сопствене лажи;
„За једно јутро буди ми добра“
Прегризи усне, безвољно кажи;

Молитва тече. Твој лик се мршти.
Посут по прстима дим цигатере,
Магла у очима и клетва пршти,
И такви ко ти једном се сете...

Верица Михаиловић IV₇

Чаробници

Ти имаш бела крила на уснама,
нестанеш увек кад си потребна,
твоје су речи скупе, ја то знам,
ал срце гори гласом да те не дам!

Спаси, јер дођеш увек у тај час,
сети се златног јутра, сети се нас,
помилуј собом горком ко отровом,
дођи и сматраћу патњу готовом!

Верица Михаиловић IV₇

финалисткиња XXI Поетског конкурса „Десанка Максимовић“

СВИРАО ЈЕ, РАДИО

Мачке су лињале спокој.
Мотели мирисали на буђ
и лош ТВ пренос хапшења.

Змије су се сунчале по хоризонтима,
благородно црне, као облаци.
Као и сам Бог.

Продао си дечачке снове
за оронули бордо јагуар.
И пробушени картер на 30-ом километру.

Индијанци у резерватима пале луле.
Димом си очи исцртао по мени,
заспао у зеницама концентричних кругова.

Венера није звезда,
иако мени баш некако личе.
Нећу те више будити.

Спавај.
Можда ћемо једном купити прозоре,
да се без отварања можемо гледати.

Знаш, хоћу да живим у Сибиру,
у некој школи са високим плафоном.
Не знаш, наравно, како би и знао.

Неке мачке су лињале спокој.
А ја сам запалила исток
у част индијанцима.

Тијана Радовановић III₁

ИЗМИЗАНЕ ФЛЕКЦИЈЕ

Анушка се жалила како је јутрос
остарила.

Није могла изути
пред вратима своје ципеле
каже ноге су јој натекле,
али још увек је носе високе потпетице
као када је имала 16
па је желела изгледати старије
или сада са 56 када жели
одглумити младост,
Анушка се никада са својим годинама није мирила.

Живот је посматрала линеарно
као тежњу ка поновној младости
већ само кроз боре,
и како материја кружи
тако добија на смислу овај
многоугао вектора нашег живота
где се последњи завршава
а циљ је на крају досегнути нулу
и највећи одговор уствари је - ништа.

Смешак који је изгубио смисао за хумор
и самим тим њеном
хумору одузео смисао,
Анушка има нове зубе
и када остане сама ноћас моћи ће
да шушка и слуша превод који не разуме
као када су јој први млечни испадали.

Анушка
мала моја Анушка
ноћас први пут је чула своје зидове.

*Тијана Радовановић, III,
награда на конкурс који расписује „Сирмијум арт“ Сремска Митровица*

Ти

Буди довољно стрпљив да волиш,
далеко да схватиш
довољно близу да осетиш.

Буди поред мене,
док напуштају ме мисли ведре
и док ме туга без разлога стеже.

Буди довољно близу
да топао загрљај ми пружиш,
довољно близу да ме чујеш.

Јелена Јеремих IV₇

Ми

Загреби површину
већ отупелу од оловке
Папир препун успомена
Нема места за још једну реч.

Док свира музика
мирис смога гуши ,негде
далеко од мене,
далеко од тебе
одприлике негде између нас.

Тамо где се сунце смеје
Подједнако смеје
Час гледа мене, час гледа тебе

Јелена Јеремих IV₇

Хеба на коленима, Морфеј у ланцима

Шта сам видео у Светлости Годова?

Дан? Сунце? Ватру? Крв?

Само тебе, шибицу на киши.

Само тебе, уље на води.

Само тебе, мед мртвог цвета.

Само тебе, увек тебе.

Само тебе.

Шта сам чуо у Сонати Јутра?

Потоке и росу? Последњи дах ноћи?

Само тебе, плућа мрака.

Само тебе, хук сове.

Само тебе, уздах ноћне море.

Само тебе, реквијем зоре моје.

Само тебе.

Шта сам пронашао у ризници Беле Птице?

Зечију шапу? Детелину са петим листом?

Само тебе, црно-белу дугу.

Само тебе, ветар без усана.

Само тебе, невреме сата.

Само тебе, никад себе.

Само тебе.

Никад лето, у години јагњета.

Никад лептире, у грудима Маја.
Никад латице, у вајању додира.
Никад сласт, у слатком мирису ружа.
Никад свилу, у тихом плесу прстију.
Никад коцку шећера, у горкој капи судбине.
Само тебе.

Проклетство земље, којом сан корача...

(Морфеј- Грчки бог сна; Хеба- Грчка богиња младости)

Посвећено једном вечно гласном дану у Мају.

Немања Живковић IV₄

Спавам

Пробудио сам се са пепелом у очима
Ветар ми је вратио изгорела обећања
Сећања сва, под земљом су жар
А јесен гори, и снови са лишћем труле
Чак и сенке хлада, остају без косе
Пред сенком врата ватреног јутра
Љуљам колевку новорођеног страха
Круна од ружа, сад је венац од трња
Кожа од меда, сад је крзно од суза
А јесен гори, и љубав са лишћем трули
Та вином обојена звезда падалица
Пробудио сам се да сазнам
Да већ дуго... дуго спавам

Немања Живковић IV₄

Осмехни се оним уснама из прошлих дана.

Рашири руке, и ето, толико те желим...
    Прошетао бих улицом.
Мало задихан стао бих под један прозор, и чекао...
    Можда заплакао.
Запалио цигарету, и са очима пуних неба чекао.
    Ни сам не знам шта...
    Стајао бих на сваком углу,
    Ослушкивао како дишеш у сну.
    Страшне су ноћи самоће...
    Можда сам те синоћ и видео,
    Како газиш предграђе мог сна...
На ногама мало блата и траве, а у оку месец.
    Не, то се већ десило!
    У коси ти жубори Колубара,
    Чујем је живо, као у марту на кеју...
    Прежеднео сам те се!
    Прошла си тихо,
И оставила оне мирисе пролећа у мом сну.
    Мирис кише на раменима кожне јакне.
    Мирис самоће.
    Вечерас се врати...
    Чекаћу те...

Немања Цветановић IV₅

Мирис трешања са увојака...

У неколико лудих секунди, учинило ми се да је не могу волети
више...

И више желети... Стварно, лутко....

Ни у једном животу те нико није желео као ја сад...

Да ти ти додирне косу и упије мирис трешања са увојака...
Да реши слагалицу твог длана и пољуби је онако читаву, као
брескву пред угриз.

Желео сам да ти довикнем да мислим на тебе.

Преко најближег меридијана, све до неког града у ком си
застала.

Ваљева, можда... Не знам...

А можда си се управо тад пробудила,
и суза ти је само склизнула низ образ,

Као киша низ цреп неке усамљене кућице на брду.

Можда си помислила на песника. Можда...

Јесам ли ти ја само протрчао у очима?

Од уха до уха? Од усана до чела?

Јеси ли некад помислила на ту секунду?

Па, добро... Она се претворила у годину.

А година у живот. Само један од оних...

Кад ти баш и не иде...

А, секунда стоји.

Немања Цветановић IV₅

Испрани мозак

Извините што вас прекидамо
Да ли можемо да угасимо светло?
Питала су моја деца једну жену
Моја деца рогата и посута цвећем
Та их је жена ухватила за подране кошуље
и избацила напоље
Она се плашила мрака
Али то су моја деца!
Моја деца омражена и зла
Ја сам их таквим учинила
Ја сам узгајала злобу
Под њиховим вратовима
Јер то су моја деца
Моја деца искварена и ђавоља

Јер ја сам ђаво

И ти си, уважени господине
И ти, љупка дамо
И ти си ђаво
Јер он је засуо своје семе по свету
И рекао људима да не постоји
А моја су деца његова
Он им узгаја рогове
И учи их да није добро сећи нокте

Пред њим је и небо оглувело.

Марија Стефановић II₄

ПРОЗА

Прва награда на литерарном конкурс у Вукове задужбине, Друштва за српски језик и књижевност и Министарства просвете Републике Србије поводом 150 година од Вукове смрти

Шта би Вук данас рекао?

Често се у Срба може чути да би се Вук, када би чуо како се данас говори, „превртао у гробу“. Придружио би му се, кажу, и Доситеј...

Лингвисти су у праву када нас уче да је језик жива материја која се стално мења. Добри филолози без проблема прихватају ту чињеницу. Ипак, постоји изванредан број филолога, тзв. пуриста, који теже да језик остане неизмењен. Не само да ја не видим смисао таквог приступа језику, него мислим да га ни они не виде. Пуристички настројени србисти су они који се непрекидно позивају на Вука, његов рад, Речник и граматику. Од њих се нимало не разликују ни потпуни језички лаици који воле да исправљају туђе грешке чак и у неформалним ситуацијама. И они се исто тако позивају на Вука, али вероватно зато што нису чули ни за једног другог филолога.

Дакле, и пуристи и лаици су мање-више једно те исто. И једни и други су заборавили најважнију ствар. Од Вукове смрти прошао је век и по! Језик се у великој мери променио на шта су утицали бројни фактори: додир са другим језицима, развој технологије и интернета, српскохрватска језичка заједница, итд... Није ли смешно занемарити све то? Вуков претходник Доситеј Обрадовић јасно каже: „Само глупост и простота задовољава се всегда при старинском остати“. Није непознато да је и сам Вук био оличење либералних идеја, човек од напретка, човек будућности. Он се и сам најжешће борио против оних који би увек остајали при старом.

Истина је, заправо, да би Вук данас био најзадовољнији што се пише народним језиком, што је тај „језик свињара и говедара“ данас и језик књижевности, културе, администрације... Насупрот томе, верујем да има сијасет других околности у језику које би у њему будиле неразумевање, љутњу, гнев, или можда чак и жаљење за изгубљеним годинама уложеним у нешто што неће поштовати његови наследници. Вук би вероватно „прогутао“ и велики број позајмљеница у српском језику, и изворно писање страних имена, сматрајући то оправданим зато што је српски језик модеран европски језик који треба да живи у складу са другим индоевропским језицима. Оно што би Вука највише разочарало јесте наш однос према матерњем језику. И поред образовања које стичемо у школама, често се код нас чује да је српски сувише тежак, да није потребно знати правопис, чак и то да је у двадесет првом веку када је енглески језик доминантан, знање српског заправо беспотребно. Овакав став могао би довести до нестајања језика за који се он толико борио. А када се изгуби језик, изгубио се и народ.

Знамо да се Вук цео свој живот борио да образован свет користи језик разумљив и близак целом народу. Данас постоје и супротне тенденције. Многи квазиновинари, политичари и други чији се глас даље и чешће чује, труде се да користе што већи број страних речи западњачког порекла у жељи да постигну што узвишенији призив. Склони су и бирократизацији језика. Политичар никада неће рећи да нешто не зна, он ће рећи да „нема информације о поменутој теми“. По том обрасцу неће се више трошити новац него „финансијска средства“, људи неће примати плату већ „месечни доходак“. Чак ни злочинци неће више убијати, они ће само „извршавати убиства“. Дакле, реч је о осиромашењу језика и неприродном отимању изнијансираних значења речи и израза, те њиховом постављању у припремљене калупе. Најгоре од свега јесте што бирократизације језика има свуда. Некад намерно, некад несвесно, али у оба случаја је

забрињавајуће. Видевши данашње политичаре и људе који себе називају новинарима, као и оно што они „раде“ са језиком, Вук би се са сигурношћу расрдио и назвао их покондиреним тиквама.

Један од проблема у језику који лаици најчешће нападају јесте неправилна употреба правописа у комуникацији на интернету. Тачно је да ту има свачега. Потпуно одсуство интерпункције, великог слова, убацивање слова попут „w“, „q“, „y“ или замена наших „ћ“, „ч“, „ђ“, „ш“, „ж“ са „tj“, „ch“, „dj“, „sh“, „zh“ веома су познати корисницима интернета, поготово млађој популацији. Вук на ово вероватно не би гледао са згражавањем већ са разумевањем према младима који често желе да се издвоје од осталих, те експериментишу на разне начине. Приватне комуникације корисника на друштвеним мрежама су истоветне неформалним комуникацијама уживо. Као што се не очекује да разговор два пријатеља буде у потпуности на стандардном језику, тако се не очекује ни од приватних комуникација на интернету да буду писане правописно тачно. Ништа то није страшно ако знамо шта је правилно и то правилно користимо када се то од нас очекује.

Мене као припадника српског народа, младог човека који говори савременим српским језиком, највише нервира што многи као да желе да забораве да тај језик постоји, или као да се стиде што је он њихов матерњи језик. Ако прођете Београдом, Новим Садом, Ваљевом или било којим другим местом у Србији и погледате називе радњи, билборде, плакате - можете помислити да је Америка колонизовала нашу земљу. О телевизијским и штампаним медијима и да не говорим! Ја заиста не разумем зашто је свуда толико енглеских назива, речи, реченица, порука упућених нама... Није ваљда да српски није довољно звучан да би привукао купце?! Мени се чини да велики број Срба заиста има прилично нехајан однос према своме језику и да се то управо види и чује свуда око нас.

Са сећањем на тог великог човека - Вука Стефановића Караџића, оснивача нашег модерног језика, чувајмо српски! Мислимо о њему да је најлепши и најкориснији, учимо граматику и правопис, потрудимо се да богатимо свој лексички фонд! Језик се мења, то је јасно, али са оваквим односом према језику, ни једна промена неће бити негативна. Правилним говором и писмом чувајмо наш лепо српски језик и наш национални идентитет. Ако имамо свој језик, имаћемо и своју будућност!

Марко Тодоровић II

Шта би Вук данас рекао?

Понедељак је. Вероватно најмање омиљен дан у животу сваког школарца. Али, изгледа не и за Нину која је сва озарена улетела у учионицу. Пре него што су се врата отворила, чуло се одушевљење. Како рече, док је она у суботу кулирала на партију у својој ултра модерној пинк хаљиници, Никола ју је позвао на дејт. А, од када ју је стартовао, почеле су спекулације да су у вези. Учионицом бруји ко је све фокусиран на кулирање и блеју на неком лајв наступу.

Неко помиње да глумцима расте рејтинг јер их фаворизују њихови фанови, а на билбордима се кроз маркетинг рекламирају одређени брендови који желе да истакну свој тренд. На новом фешн-вику перформанс модела био врх. Ана нигде да нађе медикамент јер има инфекцију респираторних органа. Марку лектира смор... Којим ми то језиком говоримо? Ко нас разуме? Разумемо ли сами себе?

Сара, Дуња и Андријана једва чујне, зароњене у своје уредне белешке и тестове. У суботу је било такмичење из српског језика и језичке културе. Све три су се пласирале на републичко такмичење. Изнова ће у Тршићу са војском хранитеља језика опомињати своју генерацију да је језик „наш најдубљи завичај“. Сазнање о њиховом успеха смирује на трен

одељењски зуј неоправдане употребе страних речи. На клупи испред такмичара граматике, приручници, речници, *Правопис*, *Даница*, Селимовићева књига *За и против Вука*, Вуков *Рјечник*... Ћутањем им говорим као некад Мушицки Вуку: „Видим да сте наумили поправити наша писмена.“ Дивим се успеху и осећам како кроз младе лингвисте, литерарце, дебатере... проговара Вук „српски Хорације, „Баш Челик“ српске културе, национална институција. Не љути се Вук што се народна књижевност разлила у психологију, социологију, етнологију и лингвистику. Можда певачи народних песама, како каже професорка Нада Милошевић Ђорђевић у *Даници* за 1996. годину, „остварују тродимензионални сан о новом светском поретку, и богатству приступачном свима“.

Развијамо ли умеће слушања? Чујемо ли: „Хвалите укус и разум. Кога се бојите, кад вам ум каже како треба. Не чините свој ум робом. Слободан човек може само слободно мислити. Жива стварност се може и мора изразити живим језиком. Наш језик је гибак, животан, увек уверљив. Мирише на дом, на успаванку, на радост зрења. Сјајан је наш језик, прецизан, пун искуства, бодар и горак, целовит, громадан, језик који не сумња. Не гради се, он постоји. Не мисли се, он се доживљава. Упија се, помаже да се живот заустави.“

Отварам *Рјечник*. Одише мирисом старине и светости. Бирам речи: жељан, заборав, завичај, збор, издашан, поступити, правило, прорећи, размислити, сазнати, уредити... Овај понедељак вуковски и венцловићевски говори о доброти, о виталности језика, о милости, о антејској снази речи и упозорава: *Ко високо лети ниско пада*.

Андрејана Чаратић II₅

(трећа награда на литерарном конкурсу Вукове задужбине и Друштва за српски језик и књижевност поводом 150 година од Вукове смрти)

Актив професора српског језика и књижевности је одлучио да награду Фонда „Професор Љубица Ножница“ за најбољи школски писмени задатак у школској 2013/14. години, равноправно додели Луки Николићу, ученику П₃ и Жељки Ранковић, ученици IV₄.

Живот без циља

„Стани! Зашто ме не слушаш? Зар можеш да помислиш да ти не желим добро? Молим те, већ смо предалеко отишли, требало би да се вратимо. Знаш и сам да су нам рекли да треба... А ја не желим без тебе. Чекај, не могу више да трчим, већ се плашим, тамо је мрак и... Чекај!“, викнуо сам, „молим те! Рекли су нам да се одвојимо већ једном, морамо да... Одрастемо...“, прошапутао сам. Више га нисам видео. У глави су ми одзвањале последње речи, да морамо да одрастемо... Одрастемо.

Био сам уплашен, сатима. Погледом сам те тражио, али мрак у коме си нестао није одавао ништа осим хладноће и страха који су се све више потпаљивали у мени. Разуми ме, био сам уплашен, нисам могао за тобом. Никада се нисам осећао као тада, очи су ми биле замагљене, али лице ми је остало суво; тресао сам се, иако смо до пре неколико минута трчали преко ливаде у шуму по јаком сунцу... јачем него икада. Делићи мог срца су осећали да нешто фали, недостаје...

Месеци су пролазили, али усамљеност... Наша зима је на први поглед изгледала исто онако наше, али снег није био топао као некада. Напротив, будио је исту ону хладноћу као када си нестао у мраку. Остајао бих напољу до дубоко у ноћ седећи у снегу и чекајући неки знак, а једино што бих добијао била је све више бледа боја моје коже, али као да је важно... Са собом си однео све оно најлепше, снег који греје и зиму која... умирује.

Сада видим људе. Ништа ново, али их не осећам. Само их бледо гледам, нисам у стању ни да их додирнем, па ни у пролазу. Али није да ми је стало. Оно што је стало је моје време; имам само једну жељу, један циљ... А до тога не могу доћи ни

њиховом срећом, ни њиховом несрећом, ни блатом, ни златом, ни искреношћу, ни неискреношћу, јер ја имам циљ, мој циљ. Племенит и неукаљан. Жалио бих их, али немам воље ни способности. Не заслужују то. Гаде ми се. То је све.

Мислим да сам видео неког познатог јуче. По први пут за све ово време неко је успео да ми привуче пажњу. Бар њен делић.

Месеци су пролазили, али бедни људи... Нису, као ни мој поглед на њихове јадне животе. Каткад се осврнем за оном особом, али само јој видим леђа. Или ја то желим да видим. Нисам ти рекао ни да ми више није стало да ли оном улицом идем бос или го, поцепан или завијен као мумија, каквом си ме учинио. А некад...

Не видим те више ни у мислима. Не сећам се твог лика најбистрије, полако ми бледиш. Бледи ми мој циљ и разлог постојања, а одавно не живим. Само хоћу да будем сам, никога да не гледам, никога да не чујем... Али као да од оног тренутка и јесам. Више ништа не желим.

Устао сам осећајући неописив бол по целом телу. Као да ми органи и мишићи полако искачу, остављајући отворене ране по кожи. Гледао сам, али ништа нисам видео. Своје тело сам гледао онако бледо и прозирно, онако као и све оне јадне људе. А бол није престајао. Није. Сатима сам трпео, тражећи поломљено мајчино огледало. Да, поломио сам га на дан кад је први пут пао снег те године. Знаш да ми више није било потребно. Када сам у мраку нашег подрума осетио како топле капљице крви греју моју већ одавно избледелу и ледену кожу, знао сам да сам га нашао.

Тада сам те поново видео. Био си леп, јако леп, одлучност ти је сијала из очију, бес ти се оцртавао на лицу, а одећа исцепана... Знам, био си леп, али у оном духовном смислу. Знам, иначе те не бих ни приметио. Одмах су ми пред очима прошли сви тренуци када сам те и раније видео, у пролазу, у излозима и стаклима аутомобила. Био си леп и одлучан, бесан, онакав

каквог те памтим од када си нестао. Али ниси ме заслепио, видео сам и оно што ти недостаје, оно што је некада моју зиму чинило топлим. Твоји делићи срца су одавали недостатак. Део тебе је недостајао. Ти цео ниси био ту!

Опет сам разбио већ разбијено огледало. Крв је прскала, лила...

Да, више немаш циљ, одрастао си, Лука. Одрасли смо...

Лука Николић П₃

РЕЧ БРАНКА МИЉКОВИЋА

Ја бих нешто рекла! Нешто што ме већ дуго прогања и мучи. Неку реч. Неки мој страх, мој пакао... Моје ропство, моју самоћу. Моју зору... Али, те речи нема, не могу да ухватим ту птицу певачицу, чак ни врапца не могу...

Бранко, Ти нећеш ни голуба, ни врапца! Желиш орла, белоглавог супа. Желиш другачије, желиш врхунско, необично, омамљујуће. Желиш да ми у својим срцима осетимо откуцаје Твог, да Твојом поезијом живимо своје животе. Ти бираш савршену РЕЧ која ће се снагом печата утиснути у наше душе, РЕЧ јаку толико да ће урезати Твоје име у тврде зидове времена. Ти имаш идеју која није само Твоја јер је сви делимо, али само ћеш је Ти довести до РЕЧИ. Само Ти ћеш припитомити пакао, иако ћемо сви осетити ватрени дах пакла на својој кожи.

Не можемо се сви суочити са својим страховима, прерасти их и надвладати. А Ти? Ти си спреман и да умреш да би створио и изговорио праву РЕЧ. Тешко ју је ухватити, зар не? Знаш и сам да, када си превише слаб, она ишчезне, чак и онда када Ти је на само трептај ока далеко. Зато си спреман да изведеш своју Еуридику не осврћући се ... полако, стрпљиво, строго. Строго према таленту, мотивима и РЕЧИМА. Сваки Твој стих, истовремено је и рађање, и умирање. Док губиш, Ти и

добијаш, јер смеш да прихватиш, чак и да заволиш смрт. Ти знаш да ћеш тако, једино тако моћи да испоштујеш РЕЧ!

Храбро урањаш у горке дубине своје таме. Патиш. Човек си. Умеш да издржиш и своје људске, и своје песничке муке. Јак си, а сужањ си! Роб поезије која пева о слободи. О трубадуринама. О крви. Слутиш да ће Те РЕЧ начинити господаром. Бар на трен! Свешћу о песми признајеш да ће једнога дана поезију сви писати! А певање није слобода, певање је РЕЧ! Моћна РЕЧ, величанствена, достојна свих птица и звери које у крви твојој преноће. Врела!

Знаш Ти да на обичне речи више немаш право! Знаш Ти да пред РЕЧЈУ скривити не смеш! Знаш Ти да је 27 година за живот мало, за вечност довољно. Знамо и ми! Јер, Твоја РЕЧ је или Ватра, или Ништа!

Жељка Ранковић IV₄

ЗНАЈА ЈЕ

Опет нека киша. Мај је, и опет је хватала себе како капи, које су неодољиво подсећале на брилијанте прати низ стакло, све док их хладан лим симса не би послао у бестраг. Колико јуче време је било идилично, а данас ју је гушило недостајање. Али опет, колико јуче и живот који је она водила се од овог данас разликовао. Благо речено.

Неки тихи плач. Суза нешто неће да пређе границу кад, она, само кап течности постаје опипљив бол. Немо је гледала све оне ситнице, које су јој пре безмало двадесет и четири сата биле успутне и неважне, као највеће благо. Кутија пуна играчака, машини, слика, хербаријум... Отворила га је не размишљајући... И на њено изненађење, ако је сад ишта више могло изненадити, нађе у њему ружу, ону коју јој је нана дала... Иако ју је годинама чамила у хербаријуму, била је свежа

као да је заливана бистром ибарском водом пре пет минута. То је био окидач. Олуја је тек почела. Сlike, које су биле мучне и за много јаче од ње, вукле су је у вртлог са којим није била способна да се бори. То је био једини пут. После је то једноставно закопала. Побегла.

Како дефинисати истински јак карактер? Да ли је то онај, који је спреман да се одупре свим изазовима овог пустог и себичног данас, у нади да ће сутра бити онакво какво заслужује? Можда. Јак је и онај који себе жртвује ради других. То се не доводи у питање, али да ли је и ово довољно? Како се са собом боре они који знају да им све иде у неповрат? Да ли они копају по старим ранама, скидају красте, ако и покажу знаке зарастања? Или они који су спремни мирно да закључају ходнике душевне зиме, ма колико исти болели?

Сама је знала, док је по неком готово молчварном блату прелазила Ибар, да јој је то све што може понети одатле. Шака сећања и кутија успомена. Будуће мерне јединице за недостајање. Како се смирити кад крену да притискају попут тегова, у тамо неком туђем свету? Наставила је да живи. Укус живота и даље чудан. Никад неће заборавити ту мајску кишу. Али ни оно сунце сутрадан. Вратиће се. Бар руже да залије.

Марија Јовановић IV₇

(друга републичка награда на конкурсy Најлепше српске речи се пишу ћирилицом)

***

Каријера

Још један сунчан дан у Паризу. Радни је дан, сви негде журе, али ево дванаест је сати па је неко и на паузи.

"Госпођице, шта ћете попити?", упита конобар.

"Црну кафу, хвала", жена је наручила и вратила поглед на реку.

Увек је долазила овде на паузу, место јој је брзо прирасло за срце, а и било је близу фирме где је радила.

Ко зна колико ће још сати остати после завршетка смене, боље да искористи ову паузу што боље. Обрисала је невидљиву прашину са пословног црног сакоа и наместила наочаре за сунце. Хвала ономе ко направи ова велика стакла. Сакривале су њене сиве очи, кад год је требало.

Сетила се како су те ситне очи толико пута биле поквашене, али добро, шта је било, било је. Живи веома брзо, нема времена да се окреће за собом и размишља о прошлости. Ипак, понекад јој падне на памет. Ево, сетила га се и сада. Ма не, не би успело. Прамен плаве косе јој је испао из уредне пунђе. Загризла је нокат. Да, одвратна навика. Како год, увек је тако смиривала нерве. Била је велики нервчик и перфекциониста, ако не у свом личном животу онда у послу. Никада се не нервира у фирми, увек овде, у кафићу где је нико не види.

У фирми важи за вредну, самосталну, просечну, колегама није претерано интересантна. Није одувек таква.

Пре пар година отишла је из малог родног града, тамо се све знало, сви су је знали. Повредили су је, повредила их је. Побегла је. Нашла је град светлости где је нико не познаје и успела да се сакрије у његовом сјају. Брзо се запослила, направила каријеру, купила кола, стан.

Имала је све, могла је све, али да заборави није. Научила је да буде оштра и сигурна у себе. Од повучене девојке из малог места није остало ништа. Нико од старих пријатеља је не зове, а

и зашто би? Она је та која је отишла, она треба прва и да се јави. Али не, нови живот је овде, прошлост је прошлост.

Срећна је овде, ваљда је срећна, воли свој посао, ваљда га воли. Уздахнула је и погледала на сат. Ох, већ је један, посао чека. Попила је остатак кафе, устала, поправила сукњу и насмејала се.

Да, тако ова дама решава ствари. Осмехни се, никад не знаш шта ће се следеће десити.

Јелена Симовић II₆

Умеће слушања

Не волим септембар, ни почетке јесени. Увек врате сећање на растанке, на оно што је било, на особе које више нису у нашим животима. Скренили су са нашег пута, и никада се више неће вратити. Оставили су за собом огромну празнину и неописив бол који не јењава.

Дању преживиш. Преокупиран обавезама, људима који те окружују. Ставиш маску девојке без проблема и уздигнуте главе и са осмехом на лицу корачаш стазом свог живота. А онда падне ноћ. Најгори део дана. Седиш у углу добро познате собе. Читаш писмо вољене особе. „Волим твој осмех кад ти ветар мрси косу, твој плес док ти се капи кише сливају низ образе и онај детињи занос кад ти прва пахуља падне на длан...“ Схваташ да те та особа напустила, да ти се више никад неће вратити. Замишљала си живот са њом, а она те изневерила.

Настаје тајац. Вриштала би, а не можеш да изговориш ни једну једину реч. Сузе само лију низ лице, дрхтиш. Треба ти неко ко ће те саслушати. Неко ко ће ти пружити подршку у овако тешком тренутку. Треба ти загрљај и поглед охрабрења. Нечије „Биће све у реду“. Он зна да се ти кријеш иза вела јаке девојке и да ти је баш он сада неопходан, да ћути и слуша или да заједно ћутите...

Нина Радовановић II₂

***

Чекам нежне речи

Осећам како полако нестајем; видим како пролази зима и како нетремице, већ уморним очима гледам у његово писмо.

На свету си ипак сам, зар не? Док горе бакље победе, ти си сам, остављен да у овом неописивом бунилу пронађеш душу, која ће ти пружити шансу да је засениш и која ће ти помоћи у теби најужаснијим искушењима.

Хвала му за све! Дао ми је руку, био ту да одагна мој бол у грудима, слушао је. Са великим жаром сам покушавала да му приближим своје бриге и страхове, а он није осуђивао моје промене расположења, непромишљене одлуке и изненадне валове тишине, који су наилазили кад год би ми очи остале без суза, а грло без ваздуха. У тим тренуцима сам, скрхана и непомична, чекала нежне речи, топле загрљаје и тражила начин да издржим хиљаде мачева, који су пробадали моје срце; односно оно што је од њега остало. Сећам се да ми није била важна чињеница да је од мене остало само тело, јер сам била превише забринута за њега, који је посвећивао цело своје биће мом исцељењу. Нисам желела да изостаје из школе, да губи часове и ризикује годину; мада је он то свакако радио, без поговора.

Скретао ми је мисли, одвлачио мој ум у један, за микрометар, лепши свет, где сам то још увек била ја. Кошмари, који нису престајали, напади беса нису ми дозволили да останем прибрана и јака.

Милица Мићућ II₂

***

Стрмоглава низбрдица пружала се пред њеним крупним очима. Страсно је желела да се спусти до доле. Сам поглед на улицу будио је страх у њој. Груно је ветар и раскопчао јој косуљу. Била је у неким дрвеним сандалама са танком штиклом која јој је све време упадала у калдрму. Једва је ишла. Нога јој се кривила. Држала се за прљаве и прашњаве зидове кућа. А онда, одједном, испред себе угледа њега. Био је насмејан, леп, као некада. Коса му је порасла, и падала му преко очију, а због ветра није никако могао да је склони да би је добро видео. Пришла му је и кренула да га ухвати за руку. Он се измакао. „Шта ти је?“ упита га са чуђењем. „Зар нећеш да ми помогнеш да сиђем до доле?“ А он се насмеши и рече „ Можеш ти то сама, не треба ти нико!“ А онда се окрете и оде. А она, женско као женско, настави сама. Одједном више не пада. Калдрма јој не смета. Иде брзо. Иде лако и чуди се како то до сада није могла. А онда погледа у руке. Држи те дрвене сандале и хода боса. То је било решење. Стајала је у чуду. Успела је да сиђе. Капљице кише квасиле су њену праву косу и чиниле је увијеном. Као да су покушавале да сперу њену прошлост. Она више није била онако бледа, на образима се појавило здраво руменило. Очи јој више нису биле плачне и руке, које су на грудима придржавале ешарпу, нису дрхтале као раније. Онако боса, претрчала је до оближњег пасажа. Нема никога. Само она и киша.

Јелена Андрић П7

Зашто пишем

Води ме она „Ради оно што волиш. Воли оно што радиш.“
Због тога пишем. Пишем зато што волим. Не кажем да знам, кажем „Волим“

Признајте... Сви сте се бар једном срели са оним намргођеним, невољним запосленима, оним који сваки дан дођу на посао „пар минута“ после почетка радног времена, без осмеха, а оду „пар минута“ пред крај своје смене, такође намргођени... Сви сте срели оне који на крају месеца приме плату зато што су урадили мање од онога што се од њих очекивало. Признајте... Да ли ви понекад урадити исто? Признајем, с времена на време, у школу дођем само да би „претурила“ још један радни дан. Да ли волите петак? Волите ли истом јачином понедељак?

Нешто размишљам... Када сам последњи пут научила неку област зато што ме занима, зато што у њој има нечега што волим? Признајте... Дођете ли понекад у школу само да бисте отишли на распуст? Учите ли само оно што се од вас тражи, ни реч више? Учите ли за оцену? Можда звучи као некаква анкета, али ако сте на сва три питања одговорили са „Да“ постоји опасност да постанете један од оних „мрзовољних запослених“. То је један од разлога, због ког пишем. Желим да једног дана волим оно што радим, јер једино ако волимо оно што радимо „прековремени рад“ нам неће бити проблем, неће нам бити проблем ни да учинимо више од оног што се од нас очекује... Неће нам бити проблем да покушама да „учинимо нешто за сутра“

Живимо у времену у ком се све доживљава олако... Највеће глупсти се изговарају са највише самопоуздања, а највеће мудрости остају неизречене... Е, Андрићу, Андрићу, дошла су опет та времена... Да ли су икада одлазила? Било како било када реч склизне на папир она је оно што јесте... Без улепшавања, без деградирања... На папиру, реч је истина, а истина је смисао. Нема те глупсти која ће на папиру изгледати као мудрост, ни написане мудрости која ће изгледати као глупост.

Пишем зато што је писање најбољи начин за самопреиспитивање, а самопреиспитивање је најбољи лек против гордости... Пишем, јер писање је пут до истине, сурове или лепе, истине... Пишем јер волим да пишем...

Александра Радојковић П7

Јован Скерлић – књижевни критичар и историчар књижевности

...Похвалу тражим за великог Јована Скерлића; за његову оцену књижевних дела; за главног судију „судског већа” без чије речи нема ни пресуде; за човека поузданог и зрелог укуса; за човека огромне моћи историјског синтетисања и сјајног стила; за човека пуног дара; за човека веома богатог знањем и уметношћу душе. Похвалу изричем једноставности писања, уочавању песничких, интимних, јаким осећања и сложених душевних стања. Захвалност препознавању даровитости песника Симе Пандуровића, сјају Станковићеве “Коштане”, ведрини и крепкости приповедака Петра Кочића, уважавању Исидорине речитости и Шантићеве радости.

Благо разумевање молим за Скерлићеву субјективност у писању, за човека малог што у његовој историји преноћи. Самилост за Скерлића несхваћеног, за критичара који је више описивао него судио. Разумевање молим што литерарну болећивост ценио није, што је отворено проговорио да у “Посмртним почастима” гледа “књижевну заразу”. Помиловање за престогаост према: Бранковом “Ђачком растанку”, несрећном Дису, великом приповедачу Лази Лазаревићу, Нушићевом смеху...

Тражим помиловање, господине Скерлићу, за све женске књиге времена Вашег и нашег. Реч блажу молим за затворену и опрезну душу Исидоре Секулић, за њен интимни, интелектуални, морални и поетски песимизам, за седамнаест страна текста посвећених “једној својој главобољи”. Реч кајања за Милицу Јанковић. Помиловање за Виду Огњеновић што се осмели да каже зашто Ваше перо “љутито прецрта Исидорино

умеће, као што строг професор уради са задатком лошег ђака”. Разумевање молим и за Лауру Барну што смеде да своју књигу “Моја последња главобоља”, посвећену Исидори Секулић, отвори оштрим речима: “Великом Скерлићу ипак недостаје одважности. За жене!”

Марија Глишић IV₅

(Одломак из рада који је учествовао на конкурс Филолошког факултета и Друштва за српски језик и књижевност за најуспешнији писмени задатак)

Јован Скерлић – књижевни критичар и историчар књижевности

Слабашан и немоћан пред бременим живота, човек тражи утеху у машти којом ствара потпуно нови, имагинарни свет, налазећи оправдање за своје мисли, делања, овај свет пресликавајући на себи сличан, тешећи се... Скерлић не тражи, не налази сврху постојања у лажи! Он опипава све што се може опипати и послужити као реалан ослонац човеку, допуњује снагом својих страсти и применљивим духом културе и просвећеност и нуди суду будућих нараштаја.

Национално родољубље, антиклерикалне и социјалистичке идеје у необичном споју са парнасовским и симболистичким сликама, условиле су и његове погледе на уметност. „Нарочито у нас, тако заосталих, потреба је да књижевност добије шири, демократски, васпитачки карактер“. Стога српској књижевној критици не треба „комедијашко уверење да је уметност циљ сама себи, врхунац свега“.

Спона између земље и човека - биљке зависне од тла која трошећи све што јој је дано подлеже симбиози ума и тела, спајајући се у узрочно - последичном „браку“ из користи и љубави, оваплоћујући једно заједничко срце које бије зарад

смислености пантеизма поезије и праксе. За Скерлића је време једина непроменљива појава која се стално мења. Пишући у предвечерје Првог, Великог рата „на домаку ђака средњих школа“ али и „слободније, и за публику већ упућену у књижевност“, Скерлић дефинише књижевност као „највиши израз народнога живота“. Непознаница је домен „просветитељских“ несталних сталности које свако време собом доноси. Не чуди, зато, да је у Просветном гласнику, 1911. морао да објасни разлоге због „којих нисам могао усвојити ниједну од ранијих подела“ и због којих је осмисливши своју „Поделу нове српске књижевности на периоде“ за дуги низ година обогатио историју и теорију српске књижевности.

За Скерлића је ново и модерно увек односило превагу, чини се, не увек са правом. Често ироничан због необичних књижевних узора (пример Исидоре Секулић) или песничког стила и израза („наш елегантни песник“ за Јована Дучића) изазивало је одбојност, чак и омраженост према његовом набуситом и полемичком тону.

Овај Велики уредник још Већег Српског књижевног гласника је својом речитошћу журналистичког стила оформио књижевну идеологију свог времена и постао вођа неколиких књижевних нараштаја прве половине двадесетог века.

Рођени Београђанин, француски ђак, универзитетски професор, академик Јован Скерлић је и својом прераном смрћу изненадио своје следбенике: „У неочекивану вест да је умро, нико није хтео веровати. Чинило се да Јован Скерлић – зато што не треба да умре – не може умрети.“ (М. Кашанин: Пронађене ствари, 1967)

Никола Тодоровић IV₆

(Одломак из рада који је учествовао на конкурс Филолошког факултета и Друштва за српски језик и књижевност за најуспешнији писмени задатак)

БЕСЕДЕ

Одбрана Родиона Романовича Раскољникова

Господо тужиоци, господо судије, данас сте овде да бисте судили мени, Родиону Романовичу Раскољникову, оптуженом за двоструко убиство. Ја нисам ту да бих се бранио, ја сам овде да бих одговарао за свој злочин. Ја јесам убио, али нисам крив! Одговарам за злочин убиства Аљоне Ивановне и њене сестре Елизавете Ивановне. Прво убиство било је са предумишљајем, њена смрт је била планирана, а друго у афекту, у бунилу...

Правда је релативан појам. Из угла хришћанског вредносног система и хришћанске етике, односно из Вашег угла, ја сам неопозиво крив, а пошто је тај систем тренутно актуелан, ја морам бити кажњен по вашој процедури и вашем систему. Ја то прихватам! Желео бих да проблематизујем питање хришћанске цркве која је, каква таква, главни представник хришћанске идеологије и која је однела више живота од било које куге, а за ту заразу смрти нико није одговарао.

Треба имати на уму да однос цркве и идеологије коју та црква заступа, може бити веома парадоксалан и пун противречности. Са једне стране имамо религију, идеју, начин живота који треба да шири, утврди и потврди љубав међу људима, а са друге стране имамо институцију која је злоупотребила лаковерност народа у име Бога, али у своју корист. Силни проповедници и њихове проповеди, њихова воља, њихова идеја, а не Божија, били су медијуми између неба и земље, а нису ништа ближи небу него што смо то ми, заправо, они су посредовали између својих болесних умова и многобројних лаковерних верника који су веровали у ту болест. На западу је ситуација још тужнија. Нигде, никада, ниједан папа није одговарао за смрт десетина хиљада муслимана у Јерусалиму, чију су крв пролили "свети", легендарни, крсташи; за спаљивање Темплара, витезова,

најфанатичнијих верника; ниједан краљ, ниједна краљица, ниједан бискуп није одговарао за стравичан покољ, за Вартоломејску ноћ, у којој је немислосрдно заклано на хиљаде Хугенота, који су такође и Хришћани

Немогуће је навести све. Крв, крв, крв! Неправда, неправда, неправда! Оправдано. Оправдано? У име Бога? У име вере? Не, већ у име моћи! Оправдано у име моћи. Постоје обични људи, већина, они који никада ништа не доводе у питање, они који увек слепо верују. Постоје необични људи, мањина, способни, особни, они који цео свет доводе у питање, они који не верују слепо, они који сањају и прате своје велике снове... Такав је Наполеон, такав је Карло Велики, такав, нажалост, нисам ја, и зато се данас налазим овде.

Нисам успео, нисам могао да газим преко лешева оне старе грамзиве вештице, за коју нико није марио, и која је дуговима унесрећила толико људи. Крив сам за свој неуспех, али не и за сам чин убиства. Зар нема свако од нас право на моћ? Право да мења свет? Право да начини мале жртве за општељудско добро? Размислите, какви су то људи опстајали? Најпапетнији? Најплеменитији? Најправеднији? Не, већ они који су најгладнији и којима ништа није могло да се испречи на путу ка храни, било то месо, злато, моћ, или нешто друго. То је природно право, утолити своју глад. Зато ја нисам крив, али нисам више ни гладан. Убио сам две недужне жене, зато што сам био гладан моћи, убиле су и оне мене, бедног студента права, умишљеног да је необичан, да је посебан. Имао сам права на барем једну прилику. То право сам искористио, прилику нисам. Господо судије, господо тужиоци спреман сам да одговарам за свој злочин. И ви сте гладни, видим. Гладни моје осуде? Гладни моје казне? Гладни моје патње? Гладни своје жене? Гладни љубави? Гладни новца? Гладни правде? Само напред! Утолите своју глад, јер “свакога можеш лагати, али стомак никад!”

Немања Живковић IV₄

(одломак из Судске беседе)

Заједно против алкохола

Срби су надалеко познати као весео, раздраган народ. Свуда се зна да волимо одмор, уживање и веселје. Поред тога, свако веселје подразумева и наздрављање, а чиме другим, до алкохолом. Од рођења, па до смрти, све се наздравља. Алкохол нас прати кроз цео живот и једноставно је немогуће не бити у његовој близини. Има оних који умеју да га одбију. Међутим, постоје и они који не умеју да побегну од њега, а када схвате да је време за бежање, већ је касно. Сада нико од пријатеља, породице више није ту за њих. У Србији треба оформити групе за подршку људима који желе да се излече од алкохола.

У групама подршке, људи једни друге разумеју, једни друге храбре како би издржали цео ток лечења, једни се на друге ослањају. Овако они добијају веће самопоуздање и стабилност, а самим тим и већу могућност да постану поново равноправи чланови заједнице. Леченом алкохоличару нико не гарантује да се неће вратити алкохолу, већ ту одлуку мора сам да донесе, а та одлука је јако тешка.

Чашица алкохола је толико присутна у нашим животима да се веома лако навикавамо на њу. А када дође тренутак да се човек одвоји од те чашице, он обично буде тежак, јер је човек већ одавно и сам, а пријатељи и породица су љути и огорчени. Кад скупи снаге да се лечи, никако не може добити онакву подршку каква му је најпотребнија од људи који не знају кроз шта је прошао. Ви причате и објашњавате, али као да вас нико не разуме. Сви вас гледају неки чудним погледом, пуним сумње и сажалења. Вама је потребно да вас разумеју, али као да сте неми, а они глуви. У глави вам је хаос, њихов поглед говори „Рекао сам ти!“, а то је оно што вам је најмање потребно у овом тренутку. Ви сте везани. Одједном, ето некога ко има уши, неко пред ким имате уста. Ето светлости, ето избављења, ето слободе. Помозимо и овим људима да нађу слободу! Оформимо групе подршке!

Јелисавета Новаковић IV₄

Алкохол није решење

У данашње време криза је постала неизоставни део свачијег живота, није поштедела никог. Растемо у оскудици, у често емотивно нестабилним породицама, насеље и несрећа никад нису били заступљенији. Па зар је чудно што све већи број људи тражи утеху и заборав у чаши? Не. Данас, људи постају алкохоличари јер су несрећни. Позитиван став друштва према конзумирању алкохола лежи у његовом опуштајућем деловању на живце, он делује као благи седатив. Ублажавајући напетост, алкохол разгаљује душу и тренутно улепшава поимање стварности. Али пазите! Танка је граница између пар чашица викендом и учесталог алкохолисања. Када алкохол постане део човекове свакодневице, то је знак дубоке туге и несреће. Стално се суочавамо са стварима које утичу лоше на наше расположење, на нашу срећу. Сусрећемо се са стварима које нисмо сами учинили, већ су се саме од себе десиле. Најчешће су то ружне ствари које проузрокују осећај туге, отуђености, па чак воде и ка депресији. Стога, човек спонтано тражи неко средство којим ће ублажити то стање. Тражи заборав у алкохолу и проналази га.

Људе кад задеси несрећа они пију. Кад немају среће пију у нади да ће тако пијани налетети на њу. Ако којим случајем опет налете на несрећу, шта раде? Па опет пију! Људи не схватају да ће алкохолом само погоршати своју несрећу. Утеху и заборав треба потражити у љубави, доброти, пријатељству, породици. Не дозволите да вам алкохол кроји судбину. Реците не несрећи! Реците не алкохолу!

Наташа Плавша IV₄

(одломци из беседа на тему Млади и алкохол)

СИМПЛЕЗА-ХЕДОНИЗАМ

Човек се роди без свог пристанка, бачен је у постојање, на милост и немилост природи, друштвеним приликама које су често немилосрдне. Тражи своје место у свету, прилагођава се, или не. Одређен је својим родитељима, својим прецима, својим телом, својом бојом коже, својом нацијом, својом вером. Није имао избора ни за једно од наведених одређења. На њему се цео живот испољавају разни утицаји, разна деловања актуелног друштвеног духа, друштвене свести, моралних закона, обичаја и навика, искривљене и фиктивне правде, као и утицаји других индивидуа. Живот се одвија систематски, по утврђеном и провереном току. Родитељи шаљу децу у потрагу за срећом, са смислом и сврхом. Шаљу их у свет, након темељних, успешних или неуспешних припрема у школским установама, домаћим пословима и родитељској кући. Деца постају људи. Суочавају се са светом изван окриља топлог и чврстог гнезда. Морају да раде, да би опстали, да би се нахранили. Новац има примат. Економска сигурност постаје главни циљ. Похлепа и отуђеност су главне црте, на лицу савременог друштва. Похлепа за чим? За папирним новчаницама, које се зарађују само уз крв, зној или сузе. Ступају у брачне заједнице, јер се то очекује од околине. Интерес има предност у односу на искреност љубави и приврженост. Зачињу своју децу и настављају живот. Зачарани круг се наставља, човек га одржава. Живот се наставља у овом свету, у којем влада плутократија и економски материјализам; у којем су убиства свакодневица, нетрепелјивост према другачијем и необичном је постала правило; нетолеранција и тоталитаризам држава влада човеком; живот се наставља у овом свету који не поштује живот. Човек стари, очекује своју смрт, и бежи од ње, бежи у фикције и надања. Али од смрти још нико није побегао. Живот још нико није преживео. Човек умире у потрази за сврхом и суштином, не остварујући свој живот, често

га окончавши и пре краја, страхом од губитка посла, стрепњом од Божије казне, страхом од смрти блиске особе, стрепњом од сопствене смрти. Све то убија живот у човеку, механизује га, своди његово постојање на постојање једног укоченог и непомичног камена, који чека да га море однесе, који чека да га време раствори... Пролазност је неприхватљива човеку. То је проклетство човека – да гледа у небо, док хода земљом; да гледа у савршенство које не постоји, а не у несавршенство које га савршено чини оним што јесте; да гледа, а да не види; да чује, али да не слуша; да осећа, а да не ужива; да умре, али да не живи. Проклетство које има само један лек. Хедонизам.

„Уживај и пружај уживање, не наносећи зло ни себи ни било коме, то је сав морал“

Немања Живковић IV₄

(Одломак матурског рада из филозофије на тему Савремена критика религије – Мишел Онфре)

